

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	20.09.21	
Kontroll- og kvalitetsutvalget	01.09.21	32/21

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

PROSJEKTMANDAT FOR FORVALTNINGSREVISJON OM KARMSUND HAVN IKS OG KOMMUNALE HAVNER OG KAIANLEGG OG SØKNAD OM TILLEGGSBEVILGNING

Sekretariatets forslag til innstilling:

Karmøy kommunestyre bestiller forvaltningsrevisjon om Karmsund Havn IKS og kommunale havner og kaianlegg» i tråd med det utkast til prosjektmandat som foreligger fra Rogaland Revisjon IKS (med eventuelle endringer/ tillegg som blir vedtatt i møtet).

Rammen settes til inntil 400 timer.

Karmøy kommunestyre vedtar en tilleggsbevilgning på kr 384 000 til ansvarsområde Kontroll og revisjon til dekning av forvaltningsrevisjonsrapport om kommunale havner.

Bevilgningen dekkes over konto 1490 – reservert til tilleggsbevilgninger.

Utvalgsleder får fullmakt til å godkjenne endelig mandat i samråd med sekretariatet.

Vedlegg:

Prosjektplan – «Forvaltningsrevisjon av komm. havner kaianlegg fra Rogaland Revisjon IKS, datert august 2021

Bakgrunn for prosjektplan

Kontroll- og kvalitetsutvalget vedtok i møtet 16.06.21, sak 24/21 at de ønsket å få lagt fram utkast til prosjektplan på et prosjekt om eierforholdet til kommunale havner og kaianlegg til neste møte. Vedtaket (vedtatt med 6 mot 1 stemme fra 1. vara Espeset, MDG) var følgende:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg ber revisjonsselskapet KPMG AS om å legge fram et prosjektmandat for forvaltningsrevisjonsprosjekt om eierforholdet til kommunale havner og kaianlegg til møtet 1. september 2021.

Utvalget har følgende innspill til tema/problemstillinger:

«Inngikk kommunale kaianlegg i åpningsbalansen ved opprettelsen av Karmsund Havn IKS og hvordan gjenspeiler dette i eierandelene tildelt kommunene?»

Utvalget gis anledning til å komme med innspill til mandatet før utkast blir presentert i møtet.

Prosjektet er ikke blant de prosjektene som kommunestyret har vedtatt på prioriteringslista i møtet 21.09.20, sak 117/20 i plan for forvaltningsrevisjon for årene 2020-2024. Karmøy kommunestyre vedtok også i samme sak å gi utvalget myndighet til å fravike planen. Bestilling på prosjekt nr 1 ble bestilt i fjor høst, og rapport om arbeidsmiljø og ytringsklima ble levert i juni og legges fram for kommunestyret nå i september.

Bestillingen ble først sendt ut til tre revisjonsselskaper 22.06.21 pga. at den ville overstige offentlige innkjøpsreglers terskelverdi for direkte kjøp, men for de to private selskapene ble forespørselen trukket tilbake 28.06.21. Som følge at Karmøy kommune fra 01.07.21 har gått inn som deleier i Rogaland Revisjon IKS, etter vedtak 21.09.20, sak 118/20 om valg av revisjonsordning og vedtak 21.06.21, sak 64/21 om eierskap, er kommunen nå bundet av selskapsavtalen og samarbeidsavtalen og kan ikke velge andre leverandører enn Rogaland Revisjon.

Fra utvalgsmedlem Thor Otto Lohne (A) er det mottatt innspill 17.07.21 og 18.08.21 til mulig mandat. Videre har kommunestyremedlem Robin Hult (A) og ledelsen av Karmsund Havn IKS kommet med sine kommentarer til vedtaket og mandat. Disse er oversendt Rogaland Revisjon til videre vurdering og tatt opp i de foreslåtte temaene.

Bakgrunn for saken

I følge kommuneloven § 23-2 er kontrollutvalgets ansvar og myndighet blant annet «å påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak».

Utvalget tok opp saken i møtet 27.01.21, under referatsakene, sak 7/21 etter oppfordring fra kommunestyremedlem Robin Hult (A), og vedtok da følgende:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg ber om en tilbakemelding fra rådmannen på henvendelsen om prosedyrene rundt avhending av kommunale havner/kaianlegg til møtet 17.03.21.

Det skriftlige svaret leveres sekretariatet innen 05.03.21. Utvalget ber også om at rådmannen orienterer om saken i møtet 17.03.21.

Sekretariatet mottok rådmannens tilbakemelding i brev av 08.03.21 og utvalget vedtok enstemmig i møtet 17.03.21, sak 12/21 følgende:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar rådmannens orientering om salg av havner og kaianlegg til orientering.

På bakgrunn av ny henvendelse, nå fra utvalgsmedlem Lohne i april, og etter en del presseoppslag, ønsket utvalgsleder saken opp igjen på møtet i mai.

I saksframlegg til maimøtet ble det informert om at administrasjonen og ledelsen av Karmsund Havn hadde bestilt en juridisk betenkning rundt eiendomsforholdene ved å engasjere advokat/partner Kristin Bjella i advokatfirmaet Hjort DA.

Bjella ble bedt om å utrede bl.a. følgende problemstillinger:

- 1. Var Karmsund Havns overføring av hjemmel for eiendommer tilhørende Karmøy havnevesen og Kopervik havnevesen i 2017 i strid med selskaps vedtekter/selskapsavtale?**
- 2. Hadde Karmsund Havn IKS rett til å overføre hjemmelen fra Kopervik Havnevesen og Karmøy Havnevesen i tråd med regelverk, herunder havne – og farvannslovens regler om havnekassen (jfr. lov om havner av farvann av 08. juni 1984 nr. 51 §23)?**
- 3. Kunne havnens eier, Karmøy kommune, krevd eierskapet til eiendommer eid av Kopervik Havnevesen og Karmøy havnevesen, og således disponert inntekter av salg fritt, eller til egne havneformål?**

Utvalget vedtok enstemmig i møtet 19.05.21, sak 18/21 følgende:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg ber om ny tilbakemelding fra rådmannen om eiendomsforholdene knyttet til havner og kaianlegg til neste møte 16. juni 2021.

Det skriftlige svaret leveres til sekretariatet innen 08.06.21. Utvalget ber også om at rådmannen orienterer om saken i møtet 16.06.21.

Bjella sin juridisk betenkning fulgte saken til møtet 16.06.21, sak 24/21. Rådmannen kom ikke med ytterligere kommentarer enn å henvise til utredningens hovedkonklusjoner og å svare vedr. spørsmål om åpningsbalansen.

Den juridiske vurderingen trekker blant annet følgende hovedkonklusjoner:

- «Det er ikke grunnlag for å hevde at Karmøy kommune som deltakerkommune i Karmsund Havn IKS kunne krevd å få tilbake eierskapet til eiendommer eid av Kopervik Havnevesen og Karmøy havnevesen, og disponert inntekter av salg fritt, eller til egne havneformål. Selskapsforholdet gir ingen av deltakerkommunene rett til ensidig å trekke ut enkelteiendommer fra havn-virksomheten og disponere rettslig over disse ved salg. Det følger etter vårt syn av selskapsforholdet at så lenge havnevirkksomheten i Karmsund Havn IKS består, har selskapet disposisjonsrett til de anlegg og eiendommer som er lagt til selskapet, herunder det som er videreført fra det opprinnelige samarbeidet mellom Karmøy og Haugesund.**
- Vi kan ikke se at det er grunnlag for å hevde at overføring av hjemmel til de aktuelle eiendommene var i strid med det underliggende eierforholdet i selskapet, eller krevde samtykke fra deltakerkommunene.**

Vi kan heller ikke se at denne disposisjonen var i strid med havne- og farvannslovens dagjeldende regler om havnekapital. Uansett endringen i hva som var tinglyst, ville det underliggende eierforholdet til eiendommene bestå i forholdet mellom havneselskapet og deltakerkommunen. Det avgjørende spørsmålet ville uansett være om Karmsund Havn IKS ville ha rett til å selge eiendommene, og uten forutgående samtykke fra kommunen».

Sekretariatets innstilling var å ta rådmannens tilbakemelding til orientering, men utvalgets flertall valgte å støtte utvalgsleders forslag om å bestille et forvaltningsrevisjonsprosjekt om eiendomsforholdene knytte til havner og kaianlegg.

Utvalgsleder (KL) mente en avklaring evt. eierforhold/andel innbrakt i selskapet var viktig ved evt. oppløsning. 1.varamedlem Espeset (MDG) kunne ikke se noe gagn i å bruke ressurser på å skulle verdifastsette alle eiendommene fra 1992 eller 1999. Etter Bjellas oppfatning var en oppløsning av selskapet lite sannsynlig.

Prosjektmandatet

Rogaland Revisjon v/Ståle Opedal har i oversendelse 23.08.21 lagt fram et forslag til prosjektmandat, se vedlegg. Han skriver i e-post følgende:

Etter sommerens innspill til problemstillinger, har vi på noen punkter bedt utvalget klargjøre i møtet 1. september hva de ønsker skal inngå i mandatet for revisjonen.

Vi mener dette er nødvendig for å få klarhet i hva hele utvalget stiller seg bak.

På bakgrunn av nødvendige klargjøringer, vil vi raskt etter møtet justere prosjektmandatet i tråd med utvalgets prioriteringer, slik at revisjonen ikke forsinkes.

Det innebærer at revisjonen pr i dag ikke har angitt timeramme for prosjektet og dermed ikke kostnadene forbundet med en bestilling. Til vanlig vil et prosjekt ha en ramme på inntil 250 til 350 timer, men i denne saken vil sekretariatet anslå at prosjektet vil komme på minst 400 timer. Ut fra dagens timepris vil da kostnadene utgjøre nærmere 400 000 kr.

Rogaland Revisjon ser for seg at en forvaltningsrevisjon kan ha et todelt formål:

«Det ene er å supplere kunnskapsstatus på bakgrunn av de problemstillinger som utvalget blir enige om 1. september. Fra gjennomgangen av de refererte innspillene til problemstillinger har vi notert oss tre temaer:

- ***Gjennomgang av åpningsbalansen mht. kaianlegg***
- ***Nærmere undersøkelser av utvalgte salgsprosesser***
- ***Evt. pantsettelse og sikkerhet i eiendommer ved låneopptak***

Det andre formålet bør være å sammenfatte all informasjon i saken og i størst mulig grad trekke konklusjoner selv om ikke alle i denne saken kan gjøres til lags».

Om dette er en ramme for revisjonsoppdraget, er det opp til utvalget å avgjøre. Revisor gjør oppmerksom på at dess mer presis bestillingen er, desto raskere og mer effektivt kan revisor få utført oppdraget.

Som tidligere omtalt i tidligere bestillinger skal forvaltningsrevisjon være forbedringsorientert, og ha som formål å gi anbefalinger om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekker avvik eller mulige forbedringsområder.

Det foreligger allerede mye bakgrunnsdokumenter i saken. Revisor mener det vil være behov for å supplere den skriftlige dokumentasjonen, blant annet foreta en bredt sammensatt intervjuundersøkelse. Det gjelder sentrale personer i Karmøy kommune, Karmsund Havn, sentrale personer i havnerådet/havnestyret – både nåværende og tidligere representanter som før har deltatt i disse eierorganene. I tillegg kan det også være personer utenfor kommunen og havneselskapet som bør intervjues. Det vises nærmere til revisjonskriteriene/tilnærming i planen.

Det vil bli utarbeidet en skriftlig sluttrapport som gjør rede for undersøkelsen, funn og anbefalinger. Utkast til rapport vil bli sendt på høring til relevante aktører før det utarbeides en endelig sluttrapport. Sluttrapportering til utvalget og kommunestyret vil skje ved framstilling av en revisjonsrapport.

Oppdraget vil bli gjennomført av:

- Revisjonsdirektør og statsautorisert revisor og jurist *Rune Haukaas*
- Statsautorisert revisor og oppdragsleder *Kristian Berland*
- Forvaltningsrevisor og siviløkonom *Therese Kristiansen*
- Senior forvaltningsrevisor og statsviter *Ståle Opedal*

Alle har lang og relevant erfaring og utgjør et tverrfaglig sammensatt prosjektteam. Det forutsettes et tett samarbeid med representanter for kommunen og havneselskapet.

Rapport planlegges lagt fram for kontroll- og kvalitetsutvalget på utvalgets siste møte i høst 24. november eller første møte på nyåret 2022 avhengig av revisjonsoppdragets omfang.

Ressurser til kommunens kontrollarbeid

Rammebetingelsene for kontrollutvalg er i stor grad avhengig av kommunestyret, som legger til rette for at kontrollutvalget skal være i stand til å ivareta sine kontrolloppgaver. Kommunestyret må også sørge for at kontrollutvalget har de ressurser som er nødvendig for å gjennomføre pålagte oppgaver som regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Budsjettert ramme for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll har ligget på ca. 700 timer år ut fra kommunestyrets årlige budsjettbevilgninger. Det har årlig medført minst to rapporter pr år. KMG AS har, som tidligere nevnt, levert en forvaltningsrevisjonsrapport i vår innen en ramme på 250 timer. Tidligere år har regnskapsrevisjonen vært basert på avtalt fast pris med privat leverandør.

Årets budsjett er på kr 1 150 000 til revisjonstjenester. Pr 31.07.21 er forbrukt kr 650 974,-. I dette ligger faktura for utført regnskapsrevisjon for regnskapsåret 2020, forvaltningsrevisjon og attestasjoner for 2021. Det gjenstår da kr 500 000. på årets budsjett.

Imidlertid vil denne summen ikke dekke kostnadene for utført etterlevelseskontroll og forventet antall timer til regnskapsrevisjon som Rogaland Revisjon angitt i høst (se også vedlegg i sak om budsjett 2022), i tillegg til denne forvaltningsrevisjonen, som her er foreslått prosjektmandat til. Basert på estimatet for i høst vil det kunne være vanskelig nok å dekke kostnadene knyttet til regnskapsrevisjonen.

Sekretariatet må derfor be kontroll- og kvalitetsutvalget drøfte saken og evt. sende saken til kommunestyret for endelig behandling når det gjelder igangsetting av prosjektet og også be om en tilleggsbevilgning til ansvarsområdet 1100 Kontroll og revisjon.

I og med at det fra Rogaland Revisjon ikke er anslått en kostnadsramme, vil sekretariatet likevel antyde en ramme på inntil 400 timer. Med en timepris for 2021 på kr 960 vil nødvendig tilleggsbevilgning utgjøre kr 384.000.

Dekning foreslår dekket av midler for uforutsette tiltak i løpet av året.

Sekretariatets kommentarer

Utvalget/kommunestyret må ved en evt. bestilling ta stilling til om de foreslåtte problemstillingene/temaene dekker det kontroll- og kvalitetsutvalget/kommunen ønsker å oppnå med prosjektet. Etter sekretariatets vurderinger virker de aktuelle og dekkende. Det forutsettes at utvalget kommer til enighet om evt. hvilke salg som bør undersøkes nærmere.

Videre må det fastsettes en ramme for oppdraget. Sekretariatet antar at revisjonen kan veilede nærmere om dette under behandling av saken i kontrollutvalgsmøtet, men at det er kommunestyret som setter den endelige rammen.

Sekretariatet vil foreslå at utvalgsleder får fullmakt til å godkjenne endelig mandat i samråd med sekretariatet.

Aksdal, 24.08.21

Toril Hallsjø
Daglig leder/utvalgssekretær